

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖБЮДЖЕТУ ПЕРЕМОГИ

Одеський національний морський університет
Національний університет «Одеська політехніка»

Анотація: Надано особливості формування держбюджету в умовах протистояння російській агресії. Проаналізовані пропозиції реформи податкової системи в Україні.

Ключові слова: бюджет реформа, податок, ставка.

Abstract: Features of the formation of the state budget in the conditions of resistance to Russian aggression are provided. Analyzed proposals for reform of the tax system in Ukraine.

Key words: budget; reform; tax; rate.

Попри війну, уряд країни вчасно передав проєкт державного бюджету до парламенту на перше читання до 15.09.2022 р., як і передбачено чинним українським законодавством [1].

Тож в умовах протистояння російській агресії український уряд зможе виконувати всі взяті на себе зобов'язання: фінансування видатків у 2023 р., буде відбуватися вчасно. Головні пріоритети бюджету: оборона та безпека нашої країни, соціальні програми. Тобто обороноздатність (це зарплати військових, забезпечення армії, ремонти й закупівлі техніки та зброї і ще багато інших важливих для оборони речей) і люди, які мають відчутти підтримку з боку держави в складний момент (йдеться про пенсії, субсидії, допомогу малозабезпеченим родинам, внутрішньо переміщеним особам, витрати на медицину та освіту) Усе інше зачекає інших часів.

В ухваленому парламентарями держбюджеті – 2023 р. загальний ресурс на національну безпеку і оборону – 1 трильйон 141,1 млрд. грн, або 18,2% ВВП. Прогнозований дефіцит держбюджету – 2023 року становить понад 20% ВВП. Враховано скоригований урядом прогноз зростання ВВП на 2023 р. до 3,2% (замість попереднього прогнозу в документі, представляють до первинного читання, в 4,6%) з урахуванням збереження високих безпекових ризиків, а також ризиків продовження атак на об'єкти енергетичної системи України й інші об'єкти критичної інфраструктури країни. Прогноз інфляції зменшився з 30% до 28%.

Завдяки скоригованим макропоказникам та податковим змінам дохідну частину держбюджету збільшено на понад 50 млрд. грн (на 3,9%). Так доходи держбюджету наступного року передбачено в сумі 1,3 трильйона грн.

Передбачено видатки за бюджетною програмою «Державний фонд регіонального розвитку» у сумі 2 млрд. грн.

Слід акцентувати, що відповідно до оцінки міжнародних фінансових інституцій та України, необхідно мати 3-5 млрд. євро щомісяця лише для того, щоб покривати невідкладні витрати. Що тут потрібна надійна допомога від ЄС, від США та, безумовно, від міжнародних фінансових інституцій. ЄС прийняла рішення про підтримку України у 2023 р. у розмірі 1,5 млрд. євро щомісяця, що становить загальну суму 18 млрд. євро.

При цьому не слід зупинятися у реформі податкової системи України. У ВР України розглядається податкова пропозиція «10-10-10». Якщо її підтримує КМ України, та згодом у ВР України з'явиться урядовий законопроект. Автори податкової реформи висувують кілька вимог до неї. Насамперед податок на прибуток, податок на доходи фізичних осіб і податок на додану вартість мають становити по 10% кожний. Заплановано скасування єдиного соціального податку та військового збору (нині 3%).

Ініціатива смілива, саме тому й викликає дискусію у експертному середовищі. Якщо вона навіть залишиться на папері, може задати напрям дискусії та руху податкової політики України до максимальної лібералізації. А не продовжувати топтатися на місці. Адже попри здобуття незалежності у 1991 р, економічна модель України так і лишилася з радянських часів [2,с.18-21]. Ми не провели

суттєвих ліберальних реформ, як інші країни Східної Європи, а намагалися шліфувати давню комуністично- соціалістичну модель.

Нещодавня історія на Шрі-Ланці показує, як швидко настає дефолт після різкого невиправданого зниження податків. На нашу думку, для різкого зниження податків має існувати переконлива економічна аргументація. Про існування обґрунтованих підстав для зниження ставки податків свідчить не лише ситуація на Шрі-Ланці, а й у Туреччині. Ситуація в Туреччині демонструє, що таке зниження ставок податків на тлі інфляції провокує її зростання. Стрімке зростання інфляції в цій країні триває вже кілька років.

Можливо вважати, що нині актуальним може бути лише зменшення або часткове скасування ЄСВ для зниження навантаження на фонд оплати праці для малого і середнього бізнесу. Доцільно звернути увагу на зауваження НБУ про те, що в умовах війни зміну податкового законодавства слід спрямувати суто на спричинення на адміністрування податків і не зумовлювати ще більше скорочення податкових зборів на розширення бюджетного дефіциту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про Державний бюджет України на 2023 рік». *Урядовий кар'єр*, 2022, №254. С.5-6.
2. Радіонов О.В., Манько І.М., Співак С.І. Бюджетний менеджмент: підручник. Луганськ: Ноулідж, 2014. 292с.

Ширяєва Людмила Володимирівна, доктор економічних наук, професор кафедри економіки і фінансів, Одеський національний морський університет, Одеса.

Кокул Яна Олександрівна, студентка, Національний університет «Одеська політехніка», Одеса, e-mail: yana.kokyl@mzeid.in.

Shyriaeva Lyudmila V., Doctor of Economics, Professor of the Department of Economics and Finance, Odessa National Maritime University, Odessa.

Kokul Yana O., a student of the National University "Odesa Polytechnic", Odessa, e-mail: yana.kokyl@mzeid.in.